VERDIFULLE BIDRAG

Rapport om skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner

RAPPORT 2018

FRIVILLIGHET NORGE

INNHOLD

1. Innledning 4

2. Bakgrunn 5

2.1 Om skattefradragsordningen 5

2.2 Endringer i skattefradragsordningen i 2011 8

2.3 Åpning for å utelukke organisasjoner fra ordningen 8

2.4 Scheel-utvalgets anbefalinger om å fjerne skattefradragsordningen 9

3. Resultater fra medlemsundersøkelsen 2018 10

3.1 Hvem deltar i skattefradragsordningen for gaver? 10

Fordeling etter organisasjonskategorier 10

Fordeling etter inntekter 12

3.2 Skattefradragsordningens betydning 13

Omfang på innrapporterte gaver 13

Fordeling på organisasjonskategorier 14

Gavepolitikk blant organisasjonene 14

Gaver som inntektskilde 16

Andel av gaver som utløser skattefradrag for gaver 17

Gaver blir viktigere 17

3.3 Givere 18

3.4 Gaver fra bedrifter 19

3.5 Gaver som ikke ble rapportert gjennom gaveordningen 20

3.6 Administrasjon av ordningen 20

3.7 Samarbeid med næringslivet 21

4. Konklusjoner 24

4.1 Forslag fra Frivillighet Norge for å styrke ordningen 25

Vedlegg 1 Oversikt over respondenter og fordeling på kategori 26

Vedlegg 2: Spørreskjema 32

1. INNLEDNING

Skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner og tros- og livssynssamfunn brukes av mange av Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner. Gjennom skattefradragsordningen kan skatteytere få skattefradrag for pengegaver de gir til frivillige organisasjoner som tilfredsstiller visse kriterier.

Målsetningen med denne rapporten er å beskrive skattefradragsordningens utvikling, samt å dokumentere bruken og verdien av skattefradragsordningen for de frivillige organisasjonene.

Rapporten baserer seg på en gjennomgang av relevante bakgrunnsdokumenter om skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner, opplysninger fra Skattedirektoratet, samt en undersøkelse blant Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner gjennomført for inntektsårene 2016 og 2017.

Rapporten bygger videre på tilsvarende medlemsundersøkelser fra 2014-2017 og 2012. Alle undersøkelsene dekker de to foregående inntektsårene.

Datainnsamlingen til denne undersøkelsen ble gjennomført samtidig med Frivillighet Norges årlige undersøkelse om momskompensasjon for frivillige organisasjoner, høsten 2018.

Hovedkonklusjoner:

- Omfanget på gaver er nesten tredoblet siden 2005. **I 2017 ble det gitt skattefradrag for over 4 milliarder kroner.**
- Det er organisasjonene med høye driftsinntekter som benytter seg mest av ordningen.
- Deltagelsesgraden er størst blant aktivitetskategoriene *Idrett, Interesseorganisasjoner Rusfeltet, Helse og Internasjonale organisasjoner*,[1] men ordningen inkluderer de fleste aktivitetskategorier.
- Mesteparten av gavene som blir rapportert, rapportes av organisasjoner innenfor kategoirene *Tro- og livssyn, Internasjonale organisasjoner og Sosiale tjenester.*
- Frivillige organisasjoner opplever fortsatt vekst i innrapporterte gaver. Dette bekrefter en trend over tid, vist i tidligere rapporter.
- Resultatene fra årets undersøkelse tyder på at veksten kan forklares ut fra at det er flere givere enn tidligere år.
- Gaver utgjør en stabilt stor del av organisasjonenes inntekter.
- Under halvparten av organisasjonene oppgir at de har en målstyrt gavepolitikk.
- 17 prosent av organisasjonene oppgir å prioritere gaver fra næringslivet høyest, mens 51 prosent satser mest på gaver fra privatpersoner.
- Antall bedrifter som gir gaver gjennom skattefradragsordningen har økt med 19,4 prosent fra 2016 til 2017.
- Samarbeid mellom frivilligheten og næringslivet handler i stor grad om kompetanseoverføring, i tillegg til økonomiske bidrag.

1 Den er høyest for organisasjoner som jobber med idrett og intreresseorganisasjoner, men det er få organisasjoner under disse kategoriene.

2. BAKGRUNN

2.1 Om skattefradragsordningen

Skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner ble opprettet i år 2000 av Bondevik II-regjeringen, og den legger til rette for at skatteytere kan kreve fradrag på selvangivelsen for pengegaver til frivillige organisasjoner.

Skatteyteren får skattefradrag for summen som doneres, men må minst donere 500 kr. Maksgrensen for årlige donasjoner ble fra og med 2005 satt til 12 000 kr, mens den i perioden 2000 til 2002 var 900 kr og i perioden 2003 til 2004 var 6 000 kroner. Med tilleggsproposisjonen til statsbudsjettet for 2014 fra regjeringen Solberg, ble beløpsgrensen justert fra 12 000 til 16 800 kr for inntektsåret 2014 og videre til 20 000 kr for inntektsåret 2015.

I Sundvoldenerklæringen lovet regjeringen å styrke skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner. I statsbudsjettet for 2016 ble Frivillighet Norges mål om 25 000 kroner som beløpsgrense for privatpersoner innfridd. Den positive utviklingen fortsatte også i statsbudsjettet for 2017, hvor beløpsgrensen for skattefradrag ble økt til 30 000 kroner. I 2018 ble fradraget økt til 40 000, og i 2019 er maksimalt fradrag på 50 000 kroner.

Frivillighet Norge ønsker at regjeringen trapper opp beløpsgrensen for gavefradraget også for bedrifter. En slik økning vil være et viktig insentiv for bedrifter til å støtte frivillige organisasjoner. Frivillighet Norge har foreslått at det innføres en egen beløpsgrense i skattefradragsordningen for næringsdrivende på 100 000 kroner, og at regjeringen setter i gang en prosess som inkluderer Frivillighet Norge, for å utvide og forenkle deltakelsen i skattefradragsordningen med utgangspunkt i at Frivillighetsregisteret brukes som forenklingsverktøy.

Den gjeldende skattefradragsordningen trådte i kraft i år 2000. Ordningen hadde bakgrunn i følgende vedtak fattet av Stortinget den 18. desember 1998:

> «Stortinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget et forslag til hvordan fradragsordningen for fagforeningskontingent fra år 2000 kan omgjøres til en mer generell ordning som også omfatter kontingent/bidrag til andre frivillige organisasjoner.»[2]

Ordningens formål var altså opprinnelig å utvide fradragsordningen for fagforeningskontingent, slik at denne kunne favne større deler av frivillig sektor i tillegg til fagbevegelsen. Finansdepartementet uttrykte et ønske om å avgrense hvilke typer frivillige organisasjoner som skulle med i ordningen, og den ble således ikke tilgjengelig for hele frivillig sektor. Ved etablering av ordningen ble den begrenset til å omfatte gaver til blant annet organisasjoner som driver omsorgs- og helsefremmende arbeid, religiøs virksomhet, utviklings- og katastrofehjelp og arbeid for vern av kultur.[3] I 2004 ble Den norske kirke inkludert i ordningen, og i 2005 ble også trossamfunn uten nasjonalt omfang inkludert.[4]

Ordningen er nedfelt i skattelovens §6-50 Gaver til visse frivillige org mv.[5]

Bruken av ordningen omfattet 818 912 skatteytere i 2017. Disse skatteyterne fikk til sammen nesten 4,06 milliarder kroner i skattefradrag samme år. Til sammenligning var det 282 000 skatteytere med i ordningen i 2003 og det totale skattefradraget utgjorde 677 millioner kroner.[6] Som figur 1 viser har skattefradragsordningens omfang økt kraftig i perioden 2004-2017 sett under ett. I den samme perioden har det blitt rapportert inn totalt 33,8 milliarder kroner gitt i gaver.

2 http://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Referater/Stortinget/1998-1999/981218/8/
3 Ot.prp. nr 1 (1999-2000), Skatte og. avgiftsopplegget 2000 – lovendringer, s. 12-13
4 St.mld. 39 2006-2007, s. 174
5 http://www.lovdata.no/all/tl-19990326-014-028.html#6-50
6 Wollebæk, D & Sivesind, K. H. (2010). Fra folkebevegelse til filantropi? Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, s. 19

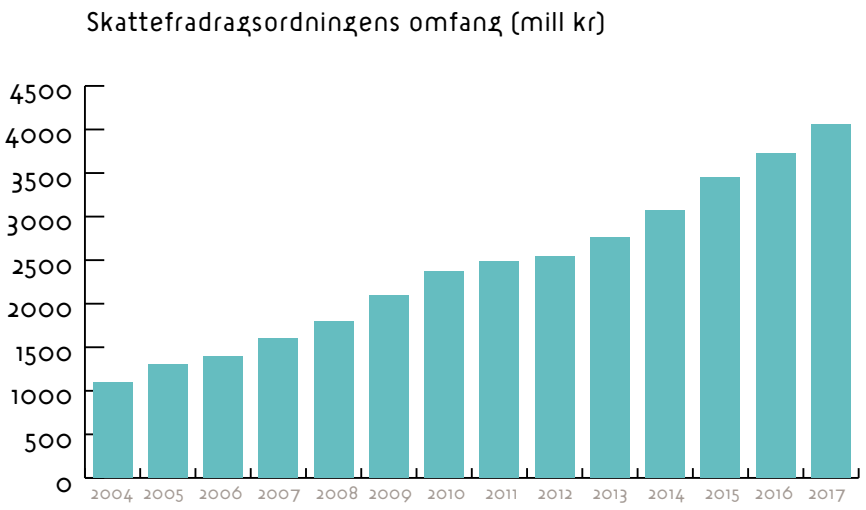

FIGUR 1: Totalt omfang av gaver rapportert til skattemyndighetene gjennom skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner i millioner NOK for inntektsårene 2004–2017 (kilde: Skattedirektoratet).

I den samme perioden har det anslåtte provenytapet (dvs. tap av skatteinntekter man ellers ville fått inn) grunnet skattefradragsordningen steget fra 220 millioner i 2004 til 790 millioner i 2018.

Dette gir et akkumulert provenytap på omtrent 7,3 milliarder fra 2004 til 2017. I 2018 er det anslåtte provenytapet 790 mill. I gjennomsnitt har det anslåtte provenytapet ligget på rundt 22 prosent av det innrapporterte beløpet.

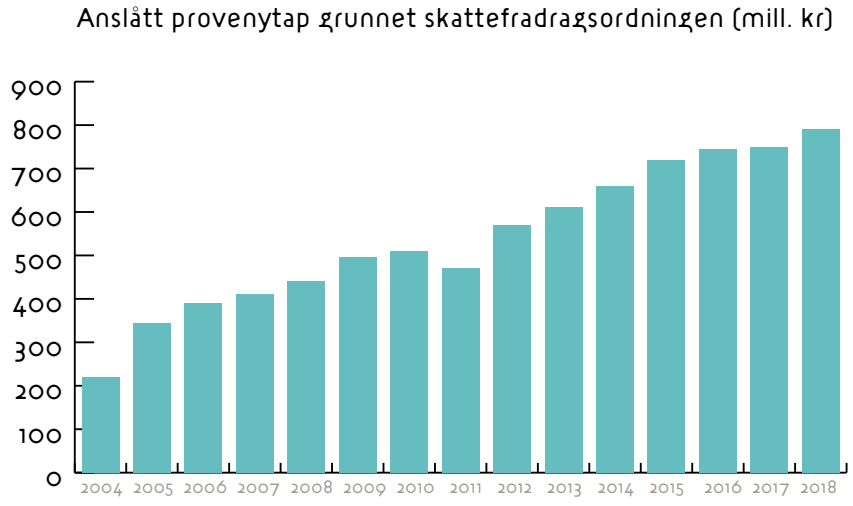

FIGUR 2: Anslått provenytap grunnet skattefradragsordningen for frivillige organisasjoner i millioner NOK for inntektsårene 2004-2016, basert på tall fra nasjonalbudsjettene 2005-2010 og skatte- og avgiftsproposisjonene 2011-2018.

Foto Hedvig Kolboholen

2.2 Endringer i skattefradragsordningen i 2011

Skattefradragsordningen var i utgangspunktet begrenset til å gjelde gaver gitt til frivillige organisasjoner med sete i Norge. Denne begrensningen ble av ESA (organet som overvåker EØS-avtalen) ansett for å være i konflikt med EØS-avtalen. ESA krevde endring i ordningen, eller eventuelt at ordningen måtte fjernes. Regjeringen besluttet, etter påtrykk fra frivillig sektor, i juni 2010 å tilpasse ordningen til ESAs krav ved å utvide ordningen til å gjelde gaver gitt til frivillige organisasjoner i hele EØS-området[7]. I EU-sammenheng kalles dette å åpne for «cross-border giving». Detaljene i endringene ble beskrevet i statsbudsjettet for 2011[8].

I forbindelse med EU-tilpasningen besluttet regjeringen at tros- og livssynsamfunn uten nasjonalt omfang ikke lenger skulle kunne delta i ordningen. Begrunnelsen var at det ville bli for ressurskrevende for skattemyndighetene å kontrollere at mindre trossamfunn i utlandet tilfredsstiller kravene for å delta i ordningen.

Regjeringen besluttet også å sørge for økt åpenhet omkring ordningen ved å kreve at skattemyndighetene offentliggjør hvor store beløp som kanaliseres til de enkelte frivillige organisasjonene gjennom skattefradragsordningen for gaver. En slik oversikt ble første gang offentliggjort høsten 2011[9]. Endringene i ordningen trådte i kraft fra og med inntektsåret 2011. I forbindelse med dette ble alle tros- og livssynssamfunn bedt om å registrere seg hos skattemyndighetene på nytt for å sikre at de tilfredsstiller de nye kravene i ordningen.

En rekke EU-land hadde tidligere åpnet sine skattefradragsordninger for «cross-border giving». Dette gjelder blant annet England, Nederland, Danmark og Tyskland. Basert på kontakt med organisasjoner i de aktuelle landene har Frivillighet Norge ikke funnet tegn til at endringen har ført til endringer i givermønsteret i nevneverdig grad. Det er med andre ord ingen land som rapporterer om at en stor del av skattefradragene skyldes gaver gitt til organisasjoner i utlandet.

Etter at ordningen ble utvidet til hele EØS-området, er det totalt sju organisasjoner som er godkjent[10]. Ingen av disse mottok gaver i 2017 som ble innrapportert, ifølge Skattedirektoratets hjemmesider[11]. Endringen kan dermed ikke sies å ha påvirket givermønsteret i Norge.

2.3 Åpning for å utelukke organisasjoner fra ordningen

I forbindelse med statsbudsjettet for 2012 foreslo regjeringen at Finansdepartementet skal kunne stenge organisasjoner med formål som strider mot vedtak i FNs sikkerhetsråd, ute fra skattefradragsordningen for gaver:

«Departementet foreslår at det innføres en hjemmel for å utelukke organisasjoner som aktivt støtter eller medvirker til handlinger i strid med folkeretten fra gavefradragsordningen. For å sikre norsk oppfølging av vedtak av FNs sikkerhetsråd foreslås det at Finansdepartementet får myndighet til å bestemme at frivillige organisasjoner som oppfyller de alminnelige vilkårene i skatteloven § 6-50 ikke kan motta gaver med fradragsrett for giver.»[12]

7 http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/pressesenter/pressemeldinger/2010/gavefradragsordningen-utvides.html?id=610295
8 http://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2011/Dokumenter/html/Prop-1-LS/48412/48415/
9 http://www.skatteetaten.no/no/Bedrift-og-organisasjon/skattemelding-selvangivelse-og-skatteoppgjor/skattemelding-selvangivelse-for-naringsdrivende/fradrag/Gaver-til-frivillige-organisasjoner-tros--og-livssynssamfunn/Organisasjoner-som-har-mottatt-gave-med-fradragsrett-for-giveren-i-2010/
10 https://www.skatteetaten.no/person/skatt/hjelp-til-riktig-skatt/gave-og-arv/gave-til-frivillige-organisasjoner/liste-over-utenlandske/ (sjekket 14.5.19)
11 https://www.skatteetaten.no/person/skatt/hjelp-til-riktig-skatt/gave-og-arv/gave-til-frivillige-organisasjoner/liste/2017/ (sjekket 14.5.19)
12 http://www.statsbudsjettet.no/Statsbudsjettet-2012/Dokumenter/Budsjettdokumenter/Skatte--avgifts/Prop-1-LS/56239/56247/

Foto Hedvig Kolboholen

Dette har blitt innarbeidet i skatteloven § 6-50 fjerde ledd, der det står «For å sikre norsk oppfølging av vedtak av FNs sikkerhetsråd, kan departementet bestemme at en organisasjon som oppfyller vilkårene i første og annet ledd ikke kan motta gaver med rett til fradrag for giver. Det gis ikke fradragsrett for giver for pengegaver ytet etter at departementet har truffet bestemmelse etter forrige punktum.(…)».

Frivillighet Norge mener at forskjellsbehandling av organisasjoner på bakgrunn av en vurdering av om de arbeider for eller mot saker regjeringen arbeider for, er prinsipielt uheldig i et pluralistisk demokrati. Frivillighet Norge har bedt om at Finansdepartementets fullmakt til å nekte organisasjoner å delta i skattefradragsordningen kun vil bli benyttet unntaksvis og bare overfor organisasjoner som åpenbart arbeider for kriminelle formål, og på en måte som ikke levner tvil om at hensynet til opprettholdelse av det pluralistiske demokratiet er styrende i Norge[13].

2.4 Scheel-utvalgets anbefalinger om å fjerne skattefradragsordningen

Det regjeringsoppnevnte Scheel-utvalget anbefaler i sin rapport «Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi» (NOU 2014:13) å fjerne fradragsordningen. Utvalget skriver: «Etter utvalgets oppfatning er det ikke skattesystemets oppgave å subsidiere skattytere som ønsker å støtte frivillige organisasjoner. Slike gaver er en privat kostnad. Eventuell offentlig støtte til frivillige organisasjoner vil være mer målrettet hvis den skjer i form av direkte overføringer».[14]

Frivillighet Norges rapporter om bruken av skattefradragsordningen viser at den er et viktig frivillighetspolitisk virkemiddel. Scheel-utvalgets vurderinger baserer seg utelukkende på skattepolitiske vurderinger, og utvalget ser helt bort fra at staten gjennom skattefradraget oppfordrer folk til å slutte opp om frivilligheten og viser frivilligheten tillit. En endring i tråd med Scheel-utvalgets anbefaling vil ha store økonomiske konsekvenser for mange frivillige organisasjoner, og føre til mindre aktivitet i frivilligheten. Ikke minst mister privatpersoner et viktig insentiv til å bidra økonomisk til frivilligheten. Det har kommet tydelige signaler fra Kulturdepartementet om å styrke den private finansieringen av frivilligheten. Forslaget fra Scheel-utvalget om å fjerne skattefradragsordningen har heller ikke blitt fulgt opp i den videre behandlingen av NOU-en, og Frivillighet Norge anbefaler at regjeringen fortsetter med å styrke ordningen.

13 http://www.frivillighetnorge.no/Notat+til+Finanskomiteen+om+Statsbudsjettet+for+2012.b7C_wtDMWa.ips
14 https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/NOU-2014-13/id2342691/

3. RESULTATER FRA MEDLEMS-UNDERSØKELSEN 2018

Frivillighet Norge gjennomførte høsten 2018 en spørreundersøkelse blant medlemsorganisasjonene om inntekter fra gaver og bruk av skattefradragsordningen for inntektsårene 2016 og 2017. Undersøkelsen ble distribuert via elektronisk skjema sendt til organisasjonenes hovedadresse. Spørsmålene er gjengitt i vedlegg.

Det var 314 av Frivillighet Norges medlemsorganisasjoner som deltok i undersøkelsen, og vi mottok 209 svar, som gir en svarprosent på 66,5.[15] Dette er en nedgang på 3 prosentpoeng fra fjoråret. Av de 199 som svarte på spørsmålet oppga 106 organisasjoner (53,3 prosent) at de deltar i ordningen, det vil si at de er registrert hos Skatteetaten som en godkjent mottaker av gaver. 22 disse rapporterte imidlertid ikke inn gaver til skattemyndighetene for inntektsåret 2016, 16 av disse rapporterte ikke inn gaver til skattemyndighetene for inntektsåret 2017. De deltok således ikke aktivt i ordningen[16].

FIGUR 3: Deltakelse i skattefradragsordningen

Er din organisasjon registrert hos Skatteetaten som deltaker i Skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner?		
	Respondenter	**Prosent**
Ja	106	53,3%
Nei	93	46,7%
I alt	199	100,0%

3.1 Hvem deltar i skattefradragsordningen for gaver?

De følgende avsnittene gir en vurdering av hvilke typer organisasjoner som bruker skattefradragsordningen for gaver.

Fordeling etter organisasjonskategorier

Organisasjonene som har svart på undersøkelsen er delt inn i kategorier etter virksomhetsfelt. Vi har valgt å bruke de internasjonale ICNPO-kategoriene, som også brukes i Frivillighetsregisteret, som utgangspunkt for å kategorisere organisasjonene. Følgende inndeling er brukt:

- Interesseorganisasjoner
- Tros- og livssynsorganisasjoner
- Helse
- Kunst og kultur
- Interesseorganisasjoner rusfeltet
- Sosiale tjenester
- Rekreasjon og sosiale foreninger
- Internasjonale organisasjoner
- Natur-, miljø- og dyrevern
- Utdanning og forskning
- Idrett
- Annet

15 Dette inkluderer dem som kun delvis fullførte undersøkelsen. 186 organisasjoner fullførte hele undersøkelsen. Det er viktig å huske at tallene i undersøkelsen er svært sensitive for hvilke organisasjoner som deltar. Store enkeltorganisasjoner kan påvirke en kategoris resultater kraftig. Det må derfor tas hensyn til dette i tolkningen av tallene.
16 Som tidligere er hovedårsaken til at de ikke rapporterte inn gaver at de ikke mottok gaver disse årene.

I undersøkelsen er det benyttet respondentdata som gjør at respondentene er plassert i en kategori som tilsvarer hovedkategorien organisasjonen er oppført med i Frivillighetsregisteret. Den første oversikten viser fordelingen på aktivitetskategori for alle som har besvart undersøkelsen, mens den neste viser hvordan de respondentene som deltar i skattefradragsordningen fordeler seg.

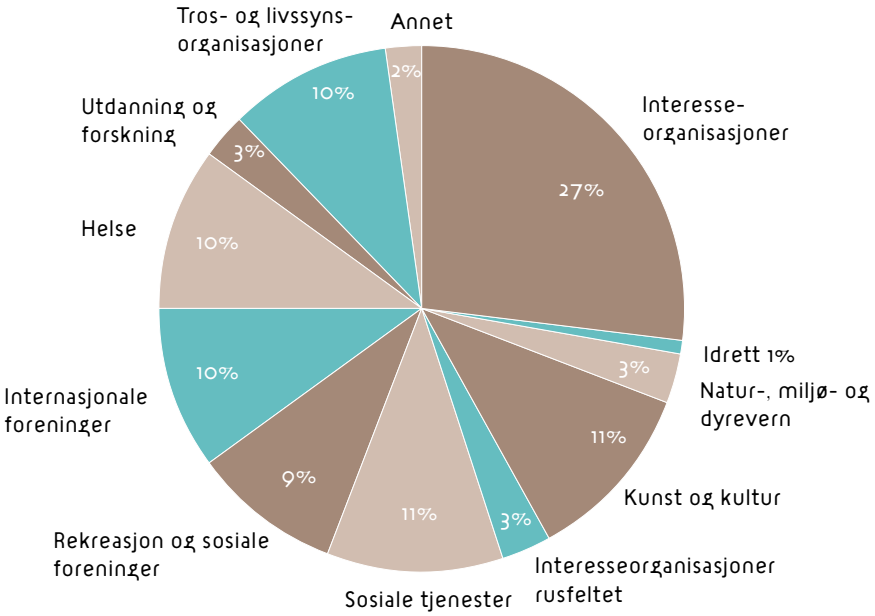

FIGUR 4: Aktivitetskategorier. Fordeling av alle respondenter på de ulike aktivitetskategoriene

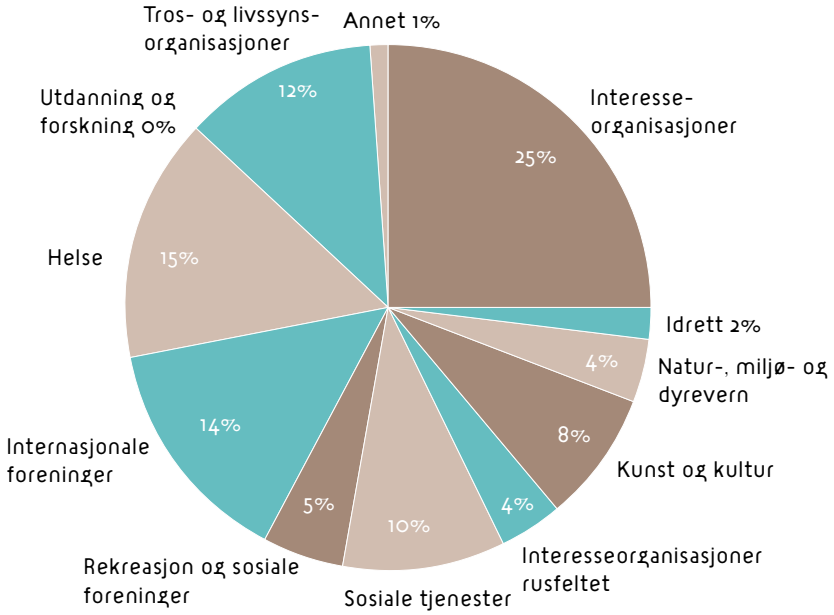

FIGUR 5: Deltaker. Fordeling av respondenter som deltar i skattefradragsordningen på de ulike aktivitetskategoriene

Ettersom det er et større antall interesseorganisasjoner enn andre som har svart på undersøkelsen, er imidlertid disse tallene lite representative for betydningen ordningen har for organisasjoner i ulike aktivitetskategorier. Ved å dele antallet respondenter som deltar i skattefradragsordningen med det totale antallet respondenter for hver aktivitetskategori, finner vi det som kan kalles deltagelsesgrad. Deltagelsesgraden for de ulike aktvitetskategoriene er oppgitt i figuren under:

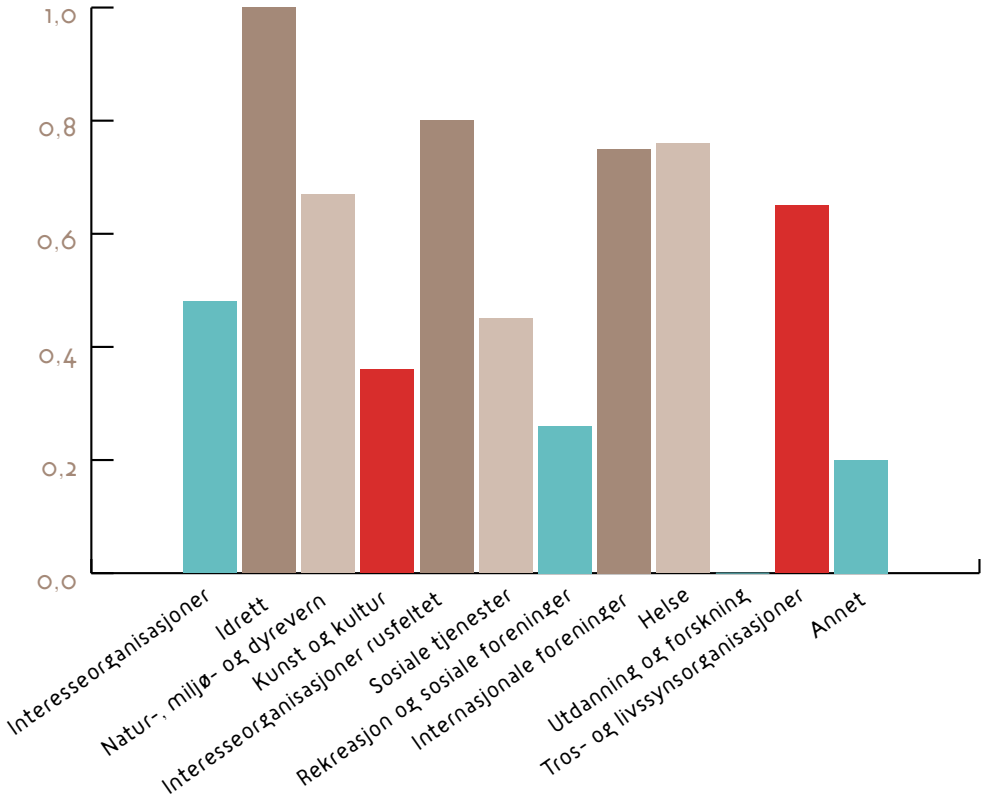

FIGUR 6: Deltagelsesgrad. Fordeling av deltagelsesgraden i skattefradragsordningen på de ulike aktivitetskategoriene

Det er endring mellom deltakerne i år sammenlignet med i fjor. Når vi kontrollerer for respondenter innenfor hver aktivitetskategori, ser vi at ordningen i størst grad benyttes av interesseorganisasjoner rusfelt, helse og internasjonale organisasjoner med tros- og livssynsorganisasjoner og natur-, miljø- og dyrevern litt under (med bare to idrettsorganisasjoner er det vanskelig å tolke så mye ut av deltagelsesgraden). I fjor var det internasjonale organisasjoner og natur-, miljø og dyrevernorganisasjoner som benyttet ordningen i størst grad og like under var helseorganisasjoner og tros- og livssynsorganisasjoner. Skattefradragsordningen har deltakere fra de fleste aktivitetskategoriene.

Fordeling etter inntekter

Vi kan også sortere deltakerne i skattefradragsordningen etter totale årlige inntekter. Det gir svar på om ordningen domineres av organisasjoner med høye inntekter, eller om også organisasjoner med lavere inntekter deltar.

Organisasjonene som besvarte undersøkelsen er ifølge Frivillighet Norges registerdata oppført med 13,1 mrd. kroner i inntekter i 2016 og 14,3 mrd. kroner i inntekter i 2017[17] Ser man kun på de organisasjonene som deltar i skattefradragsordningen (84 av 152) var innrapportert inntekt i 2016 på totalt 12,0 milliarder kroner og 13,1 milliarder i 2017.

17 Her tas det forbehold om at Frivilighet Norges registerdata for medlemsorganisasjonens inntekter ikke er komplett. Her ekskluderes de organisasjonene hvor Frivillighet Norge ikke har registrert data om totale inntekter for både 2016 og 2017. Utvalget blir dermed 152 respondenter totalt, hvorav 84 har oppgitt at de deltar i skattefradragsordningen, mens 68 oppgir at de ikke gjør det.

93 av de 209 organisasjonene i undersøkelsen oppgav at de *ikke* var registrert i skattefradragsordningen. Det betyr at de organisasjonene med aller høyest inntekter i all hovedsak også deltar i skattefradragsordningen, og det er relativt sett flere med «lave» inntekter som ikke deltar i ordningen enn de med høye inntekter. Under vises en fordeling av organisasjoner basert på totale inntekter i 2017.

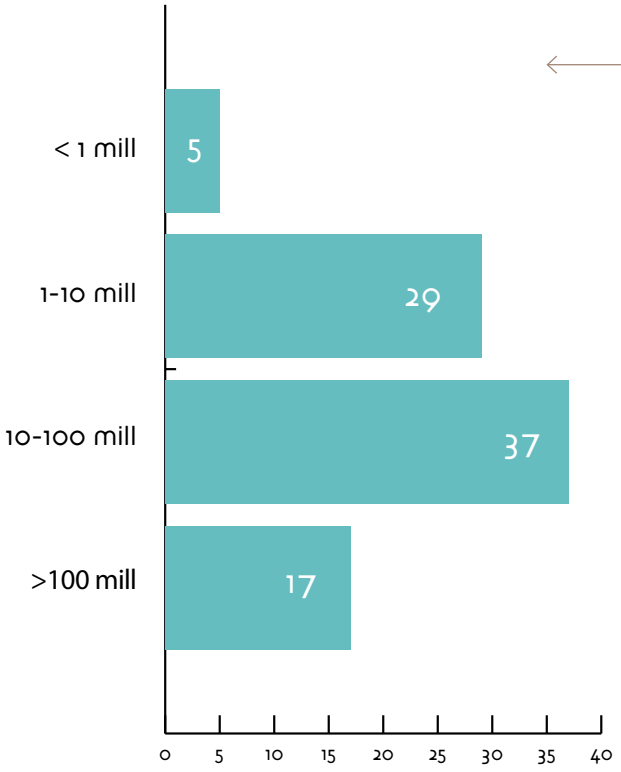

FIGUR 7: Fordeling av organisasjoner i ordningen (Fordelingen av respondentene som deltar i skattefradragsordningen ut fra totale inntekter i 2017)

Flertallet av organisasjonene som deltar i skattefradragsordningen har mer enn 10 millioner i årlig inntekt, men som figuren viser er det også et betydelig antall som har under 10 millioner i 2017.

Skattefradragsordningen for gaver har med andre ord bred deltakelse, både med tanke på aktivitetskategori og økonomi, selv om det er organisasjonene med høyest inntekter som i størst grad benytter seg av ordningen. Dette er ikke overraskende sett i lys av kravet om nasjonalt omfang for å bli godkjent av skattemyndighetene. Organisasjoner med nasjonalt omfang har gjerne også større økonomi.

Datamaterialet viser en tydelig sammenheng mellom antall medlemmer i organisasjonene og hvor store inntekter de har, men denne sammenhengen er ikke like tydelig når det kommer til inntekter fra medlemskontingent og gaveinntekter. Det er altså slik at større organisasjoner (mange medlemmer) også har høye inntekter, men det er ikke slik at det er de medlemstunge organisasjonene som har høyest gaveinntekter. Dette viser at medlemskap og donasjoner kan være to alternative måter å støtte frivillige organisasjoner på.

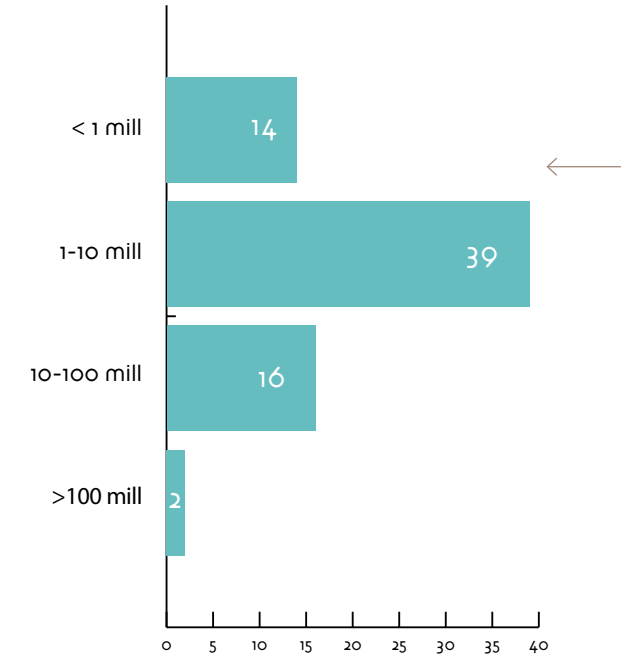

FIGUR 8: Fordelingen av organisasjoner utenfor ordningen (Fordelingen av respondentene som ikke deltar i skattefradragsordningen ut fra totale inntekter i 2017)

3.2 Skattefradragsordningens betydning

De følgende avsnittene gir en vurdering av hvilken betydning skattefradragsordningen har for de som deltar i ordningen og for frivillig sektor som sådan.

Omfang på innrapporterte gaver

Som vist i kapittel 1 har organisasjonenes inntekter gjennom skattefradragsordningen økt jevnt siden ordningen ble etablert, og ligger nå over 4 milliarder kroner per år.

Vår undersøkelse omfatter 106 av de 611 godkjente oppgavegiverne i 2017, som dekker 41 prosent av

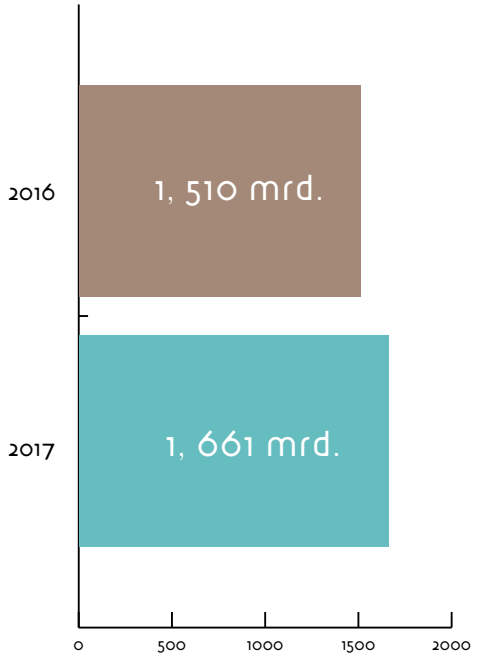

totalbeløpet som ble innrapportert i 2017.

Undersøkelsen viser en økning i innrapporterte gaver fra 2016 til 2017 fra 1,51 mrd. til 1,66 mrd. som tilsvarer en økning på 10,1 prosent. Tallene fra Skattedirektoratet viser en økning på 9 prosent fra 2016 til 2017, hvilket er noe høyere enn fra 2015 til 2016, da økningen var på 8 prosent.

Både vår undersøkelse og Skattedirektoratets tall viser med andre ord en økning i omfanget på innrapporterte gaver.

Fordeling på organisasjonskategorier

Som i tidligere år er det særlig *Internasjonale organisasjoner*, *Tro og livssyn* og *Sosiale tjenester* som stikker ut som «inntektsvinnerne». Til sammen representerer gaver til disse organisasjonene 92,9 prosent av det totale beløpet som blir innrapportert fra organisasjonene i undersøkelsen.

FIGUR 9: Omfanget av gaver

Inntektsår	Internasjonale organisasjoner	Tro- og livssyn	Sosiale tjenester	Helse	Idrett	Interesse-organisasjoner	Natur-, miljø-, og dyrevern	Øvrige[18]	Totalt
2017	994,8	413,2	135,5	83,0	6,3	19,3	3,0	6,2	1 661,3
2016	969,6	347,3	128,2	30,5	6,8	17,9	2,9	6,2	1 509,5

TABELL 1: Fordeling av gaver innrapportert gjennom skattefradragsordningen på organisasjonskategorier i 2016–17 (mill.)

Gavepolitikk blant organisasjonene

Som ifjor spurte Frivillighet Norge også om hvilke mål organisasjonene har for gaveandelen. Svarene viser at hele 43,7 prosent av organisasjonene har konkrete mål for å få inn flere gaver – det være seg en vedtatt strategi for å tiltrekke flere gaver eller uttalt ambisjon fra styret eller ledelsen. Dette er omtrent den samme andelen som i fjorårets undersøkelse, da 43,3 prosent svarte at de hadde som mål å øke andelen gaver.

18 Her består «Øvrige» av kategoriene Kunst og kultur, Interesseorganisasjoner rusfeltet, Rekreasjon og sosiale foreninger, Utdanning og forskning og Annet.

FIGUR 10: Har organisasjonen som mål å øke andelen gaver som del av organisasjonens inntektsgrunnlag? (Har organisasjonen en vedtatt strategi om å tiltrekke flere gaver? Har styret eller ledelsen satt mål om å tiltrekke flere gaver?)

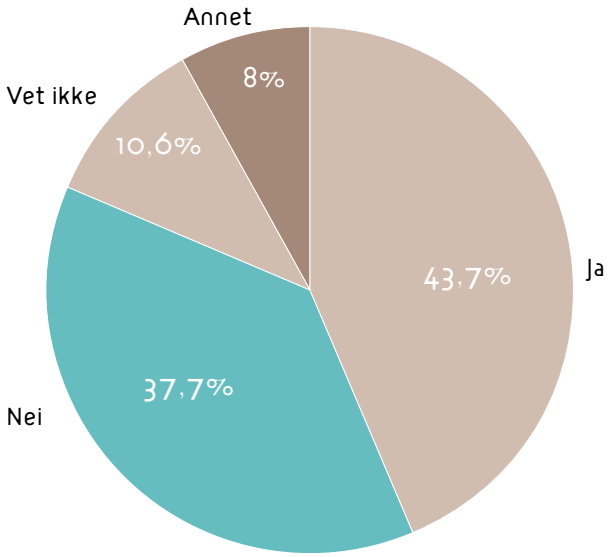

I undersøkelsen ble det også spurt om hvilke kilder organisasjonene vil tiltrekke seg gaver fra. 50,6 prosent svarte at de vil tiltrekke seg flere gaver fra private givere, mens bare 17,2 prosent ønsker å satse på bedrifter. Andelen organisasjoner som oppgir at de prioriterer å tiltrekke gaver fra bedrifter er litt større enn i fjorårets undersøkelse, der 15,6 prosent oppga at de satset på å tiltrekke gaver fra bedrifter. Disse resultatene kan tolkes på flere måter. På den ene siden kan det være et faktisk og helt bevisst ønske om å ikke satse på bedrifter. På den andre siden kan årsaken også være vanetenking fra organisasjonene. Vi vet fra tidligere undersøkelser at det på mange områder er liten kontakt mellom næringsliv og frivilligheten.

FIGUR 11: Fra hvem vil organisasjonen tiltrekke flere gaver?

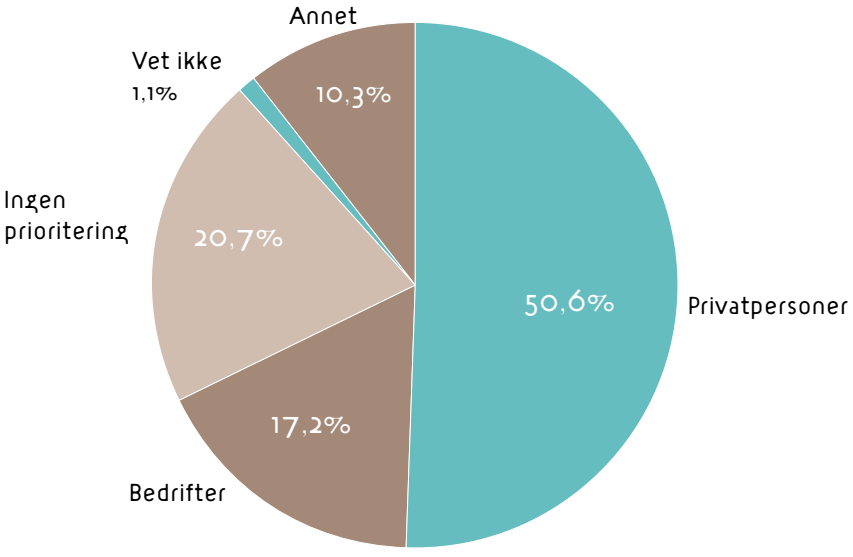

Gaver som inntektskilde

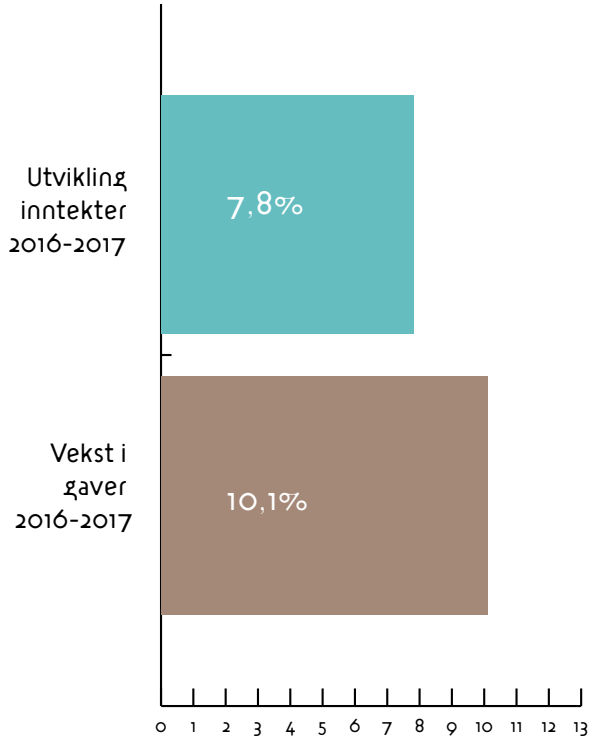

FIGUR 12: Inntektsutvikling fra 2016 til 2017

Organisasjonene som er registrert i ordningen har hatt en positiv utvikling i inntektene fra 2016 til 2017 på 7,8 prosent.

Veksten i innrapporterte gaver har vært på 10,1 prosent og de fleste aktivitetskategorier opplever økning i gaveinntektene, mens *Idrett* og *Kunst og kultur* opplever en nedgang fra 2016 til 2017.

Sammenlignet med fjoråret er den prosentvise veksten i innrapporterte gaver høyere i år (4,5 prosent i 2016 mot 10,1 prosent i 2017). Kategorien «Helse» har økt betydelig fra 2016 til 2017, noe som skyldes en stor økning i innrapporterte gaver fra en enkeltorganisasjon. Det kan også nevnes at organisasjoner innenfor kategorien «helse» også rapporterer inn en betydelig mengde gaver til forskningsformål gjennom en separat skattefradragsordning for slike gaver[19]. Tros- og livssynsorganisasjoner rapporterer om vekst på 19 prosent.

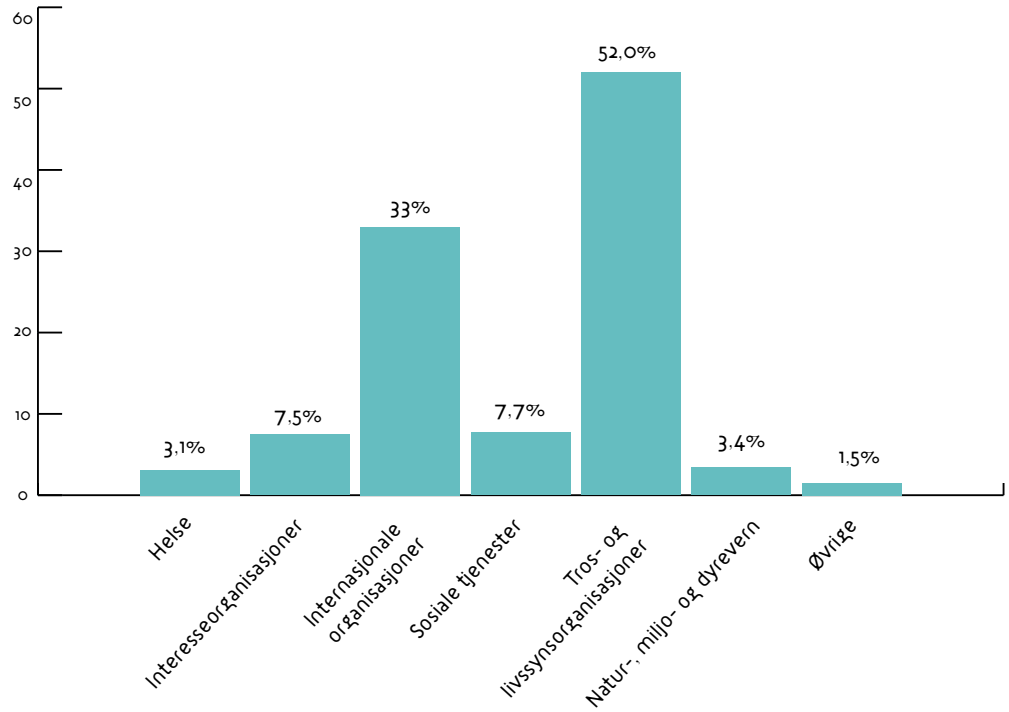

FIGUR 13: Andelen av gaver for inntekt 2017 [20].

19 Se https://www.skatteetaten.no/person/skatt/hjelp-til-riktig-skatt/gave-og-arv/tilskudd-til-forskning-og-yrkesopplaring/

20 Her er bare organisasjonene som er registrert i ordningen, har oppgitt størrelsen på gaven og der Frivillighet Norge har regnskapstall for 2017 tatt med.

Gaver fra privatpersoner og bedrifter er en viktig inntektskilde for frivillige organisasjoner. Totalt for alle organisasjoner som har rapportert en gave gjennom skattefradragsordningen i 2017 utgjorde gaver en andel på 12,7 prosent av brutto inntekt.

Som figur 13 viser, er det relativt store forskjeller mellom organisasjonskategoriene, og dette bildet er likt som i tidligere undersøkelser. Det er særlig kategoriene *Tros- og livssyn*, *Internasjonale organisasjoner* og *Sosiale tjenester* som har høy gaveandel. Helseorganisasjonene har i tidligere undersøkelser hatt en stor gaveandel. I fjor var den på 1,0 prosent, men den har økt till 3,05 prosent i årets undersøkelse. Denne kategorien omfatter få respondenter og er derfor sensitiv for hvilke respondenter som deltar i undersøkelsen.

For *Sosiale tjenester*, utgjorde gaver i 2017 7,7 prosent av inntektene. Dette har holdt seg ganske stabilt fra i fjor da andelen var 7,6 prosent. I 2014 var gaveandelen på 27 prosent av inntektene til organisasjonene i denne kategorien.

I 1997 utgjorde gaver 8,8 prosent av organisasjonenes totale inntekter[21]. I vår undersøkelse[22] er andelen 10,4 prosent for 2016 og 13 prosent for 2017 noe som indikerer at gaver har blitt en viktigere del av inntektene for frivillige organisasjoner de siste 20 årene.

Andel av gaver som utløser skattefradrag for gaver

39,4 prosent av organisasjonene som deltok i undersøkelsen mottok i 2017 gaver som ikke ble rapportert til skattemyndighetene gjennom ordningen. Dette ligger på nivå med resultatene fra fjorårets undersøkelse 41 prosent av organisasjonene mottok gaver som ikke ble rapportert gjennom skattefradragsordningen.

Gaver blir viktigere

Basert på dette er det tydelig at gaver har stor betydning for frivillig sektor som sådan, og spesielt innenfor aktivitetskategoriene *Internasjonale organisasjoner*, *Tro- og livssyn*, *Sosiale tjenester* og *Interesseorganisasjoner*.

At gaver utgjør en relativt stor del av inntektene for mange frivillige organisasjoner viser at ordningen er av vesentlig betydning for de frivillige organisasjonene. Den kontinuerlige veksten i gaver gitt gjennom ordningen tyder på det samme, selv om deler av veksten fortsatt skyldes at en større andel av gavene blir innrapportert. Årets undersøkelse viser imidlertid liten endring i andelen organisasjoner som har motatt gaver som ikke ble rapportert til skattemyndighetene, som tilsier at denne faktoren gjør seg mindre gjeldende.

Tidligere har veksten i innrapporterte gaver kommet både av økte gaveinntekter og av at en økende andel av gavene blir innrapportert. Det kan tenkes at denne utviklingen nå snur som en konsekvens av at skattefradragsordningen er godt kjent i samfunnet, og at organisasjonenes systemer for å rapportere inn givere har blitt bedre.

21 Sivesind m.fl. The voluntary sector in Norway. Composition, causes and changes.
22 Utvalget er alle organisasjoner som har oppgitt at de er registrert hos Skatteetaten som deltaker i skattefradragsordningen, og som har driftsinntekter for både 2016 og 2017, 84 respondenter. Her er totale driftsinntekter og totale gaver summert hver for seg, og et gjennomsnitt beregnet ved å dele gaver totalt på totale inntekter. Tallene inkluderer også organisasjoner som har oppgitt å være del av ordningen, men som ikke har oppgitt å ha mottatt gaver.

3.3 Givere

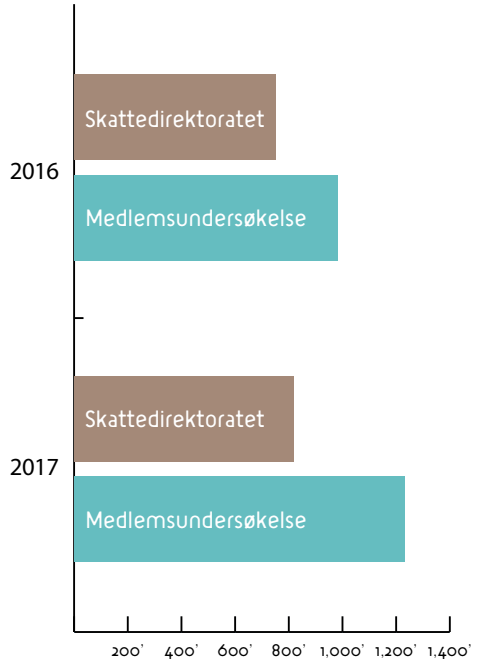

FIGUR 14: Utvikling i antall givere fra 2016–2017.

Antall givere har økt fra 2016 til 2017. Ifølge Skattedirektoratet ble det i 2017 innrapportert gaver fra 818 912 skatteytere, som er en økning på 9,2 prosent fra året før.

Våre respondenter rapporterte om totalt 1.231.371givere i 2017, en økning på 25,2 prosent fra 983 405 givere i 2016. Også her skyldes det meste av den store økningen en enkeltorganisasjon som har rapportert langt flere givere i 2017 enn i 2016.

En årsak til at undersøkelsen viser flere givere enn Skattedirektoratets tall kan være at samme person gir gaver til flere organisasjoner. Skattemyndighetene oppgir tall basert på fødselsnummer, slik at hver person bare blir telt én gang selv om det gis til flere organisasjoner. Resultatene fra undersøkelsen bør derfor sammenlignes med resulatet man får om man summerer opp antallet personer som har donert til en organisasjon over antallet organisasjoner, som Skatteetaten i år kunne oppgi at var 1 285 266.

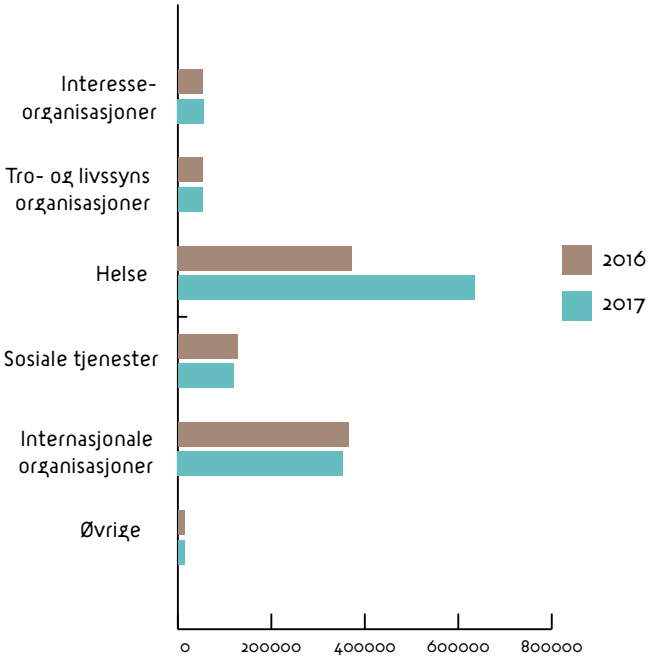

FIGUR 15: Utvikling i antall rapporterte givere - Antall givere i 2016 og 2017 etter organisasjonskategori.

Det gjennomsnittlige bidraget er på 1350 kroner per giver i 2017, noe som tilsier en 185 kroners nedgang per giver sammenliknet med hva organisasjonene rapporterer for 2016.[23] Snittet er beregnet ut fra totalt antall givere oppgitt i undersøkelsen og gavene inkluderer både privatpersoner og bedrifter. Fordelingen mellom 2016 og 2017 er stabil.

23 Her er bare organisasjoner som har rapportert antall givere i både 2016 og 2017 tatt med. 86 respondenter.

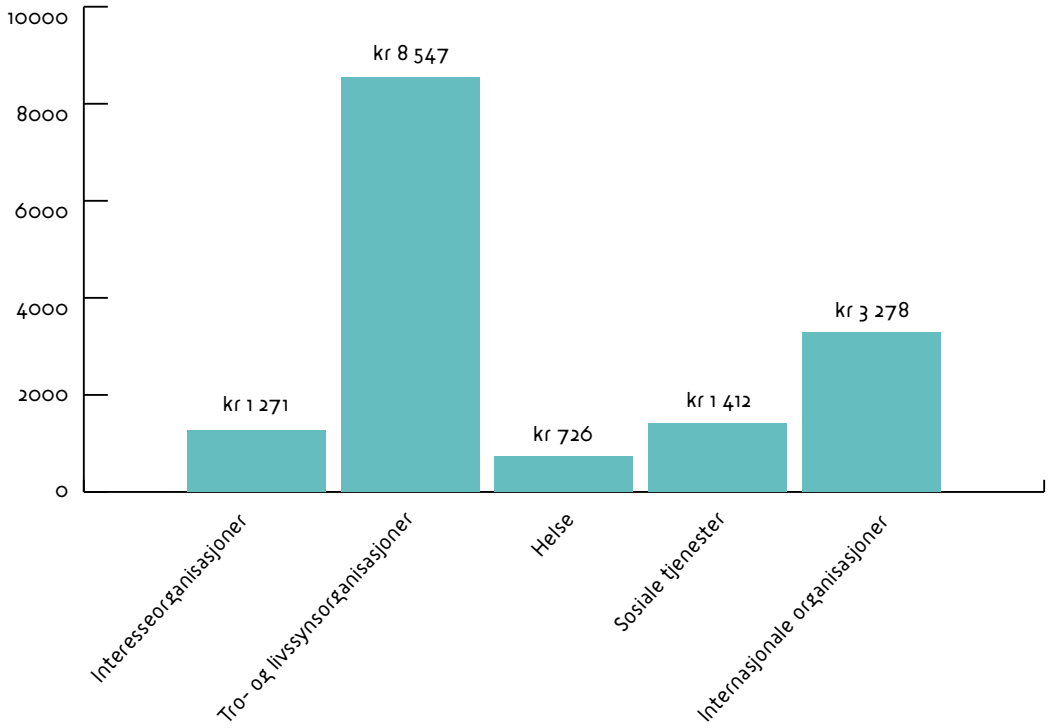

FIGUR 16: Hvor mye gir hver person/bedrift - Snitt på gavens størrelse pr giver – både rapporterte og ikke-rapporterte gaver.[24]

Tro- og Livssynsorganisasjoner ligger høyt oppe, noe som kan skyldes at flere gir store beløpg, men også at de samler inn en del av gavene gjennom kollekt og rapporterer da inn færre givere enn de egentlig har. Det er en del usikkerhet knyttet til disse tallene, da ikke alle organisasjoner er like flinke til å oppgi nøyaktige tall på antall givere, så de kan bare brukes som en indikator på fordelingen mellom de ulike aktivitetskategoriene.

3.4 Gaver fra bedrifter

Skattefradragsordningen er i liten grad innrettet mot bedrifter, blant annet fordi beløpsgrensene for fradrag er de samme for både bedrifter og privatpersoner. Samtidig kan de siste årenes økning av beløpsgrensen ha gjort ordningen mer attraktiv også for bedrifter.

Respondentene oppgir at antall bedriftsgivere er totalt 5 259 for 2016 og 5 059 for 2017, en nedgang på 3,8 prosent.[25] Vi ser altså en nedgang i antallet bedriftsgivere blant respondentene, som bryter med trenden fra tidligere undersøkelser som viste en oppgang (15 prosent mellom 2015 og 2016 og 17 prosent mellom 2014 og 2015). Det er også en liten nedgang i totalt beløp fra bedriftsgivere. For 2016 oppgir respondentene å ha mottatt 103 240 989 millioner i gaver fra bedrifter, mens tallet for 2017 er 101 789 546 millioner. Dette er en nedgang på om lag 1,4 prosent. Det må understrekes at disse tallene er usikre siden det baserer seg på relativt få respondenter.

Skatteetaten oppgir 12 470 bedriftsgivere for 2017. Det tilsvarer en 19,4 prosents økning fra 2016, da antallet bedriftsgivere var på 10 444.[26] Fra 2015 til 2016 var økningen 15 prosent. Dette viser at den positive tendensen der frivilligheten i større grad lykkes med gaveinnhenting fra næringslivet fortsetter. Samtidig indikerer forskjellen mellom vår undersøkelse og tallene fra Skatteetaten at økningen i bedriftsgivere ikke er jevnt fordelt mellom organisasjonene.

24 Kategoriene *Idrett* og *Natur- miljø- og dyrvern* er inkludert i Øvrige. Respondenter som ikke har oppgitt antall givere i 2017 er ikke tatt med. 113 respondenter.
25 Gjelder gaver rapportert gjennom skattefradragsordningen og gaver som ikke er oppgitt til myndighetene. Utvaget består bare av respondenter som har oppgitt antallet givere som er bedrifter, og som har oppgitt antall bedriftsgivere for både 2016 og 2017.
26 Givere med organisasjonsnummer.

3.5 Gaver som ikke ble rapportert gjennom gaveordningen

76 respondenter oppgav at de mottok gaver som ikke ble rapportert gjennom skattefradragsordningen. Totalt oppgir respondentene at 671 millioner kroner i gaver ikke ble rapportert til skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner. Disse gavene er enten rapportert gjennom andre skattefradragsordninger eller ikke oppgitt til myndighetene i det hele tatt. Deler vi gavene som ikke ble rapportert på de 1,66 mrd. kronene som ble innrapportert i 2017, utgjør beløpet som ikke ble rapportert cirka 40 prosent av alle gavene.

Svarene i undersøkelsen viser at kravet til at giverne oppgir personnummer er den viktigste årsaken til at organisasjonen ikke rapporterer gaver til myndighetene. Ukjente givere og beløpsgrensene er også sentrale årsaker. Disse resultatene stemmer godt med tidligere år.

Enkeltorganisasjoner kan gi store utslag i datagrunnlaget. De tre organisasjonene som mottar flest gaver som ikke ble rapportert gjennom gaveordningen stod for 88 prosent av de ikke-rapporterte gavene.

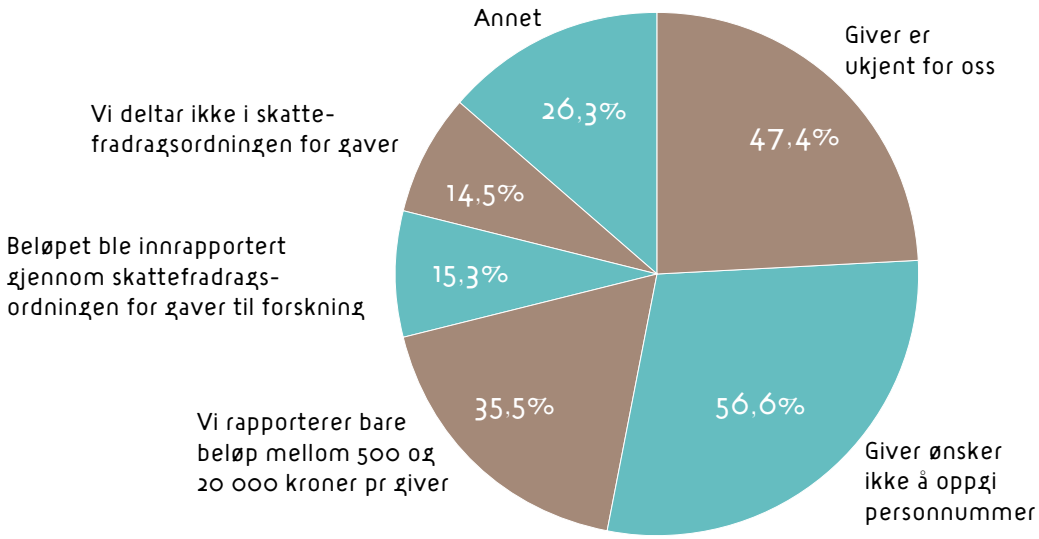

FIGUR 17: Hvorfor ble ikke disse gavene rapportert til myndighetene? (flere svar mulig). Det var 76 respondenter som svarte på dette.

Oversikten viser at omfanget av skattefradragsordningen sannsynligvis kunne vært større om organisasjonen hadde skaffet seg oversikt over giverne, og ved gode rutiner for å samle inn personnummer. Hvis organisasjonene skal kunne få til dette må det legges til rette for å behandle personvernsensitiv informasjon på en profesjonell og god måte som gir trygghet for giver og samfunnet.

3.6 Administrasjon av ordningen

14,2 prosent av respondentene mener at ordningen er unødvendig byråkratisk, mens 54,2 prosent svarer at de ikke synes ordningen er unødvendig byråkratisk. Resten svarer vet ikke. Dette viser at selv om flertallet opplever ordningen som lite byråkratisk, mener respondentene at det fortsatt er et potensial for å forenkle ordningen ytterligere.

For at en giver skal få skattefradrag må organisasjonen rapportere inn fødselsnummer og gavebeløp. Sentralleddet må rapportere samlet på vegne av hele organisasjonen. Dette krever blant annet at organisasjonen etablerer et system for å innhente og oppbevare fødselsnummer, samt at underledd som mottar gaver rapporterer disse inn til sentralleddet, sammen med informasjon om giver. Det kreves også at organisasjonene gjennom egen årsoppgave varsler giverne om det beløpet som blir rapportert til skattemyndighetene.[27]

27 I følge ligningsloven § 6-17 nr. 3.

Respondentene som svarte at de synes ordningen var unødvendig byråkratisk ble spurt om forslag til hvordan man kan forenkle skattefradragsordningen. Under følger et utvalg av forslagene som kom inn:

- Løpende rapportering gjennom året.
- Givere kan vedlegge kvittering på innbetalte beløp
- At givere selv var ansvarlig for egen skatterapportering
- Det burde være en del av Altinn-registreringen og at Skatteetaten på grunnlag av registrert info i Altinn kunne registrere aktuelle organisasjoner i Skattefradragsregisteret.
- Standarisert skjema for å registrere seg.

3.7 Samarbeid med næringslivet

I likhet med i fjor ble respondentene spurt om andre typer samarbeid med næringslivet enn direkte pengegaver. Ettersom mange organisasjoner mottar støtte fra aktører i næringslivet ut over ren økonomisk støtte ønsker Frivillighet Norge en bedre oversikt over hvilke typer samarbeid som finnes. Av de 192 respondentene som svarte på spørsmålet opplyser over en tredjedel at deres organisasjon samarbeider med næringslivsaktører ut over direkte pengegaver. Andelen er dog litt lavere enn fjorårets undersøkelse, da 38,5 prosent hadde slikt samarbeid, mot 32,8 prosent i årets undersøkelse.

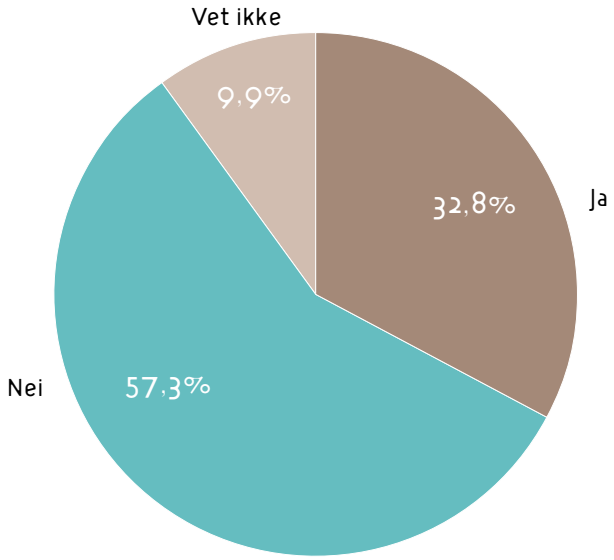

FIGUR 18: Har din organisasjon samarbeidet med aktører i næringslivet i løpet av 2017? (Gjelder ikke pengegaver)

Måten denne typen samarbeid foregår på varierer. Over halvparten av respondentene oppgir at de har mottatt penger som støtte til aktiviteter. Samtidig har 40 prosent mottatt støtte i form av gratis varer (mens 24 prosent har mottatt gratis tjenester) og 32 prosent har kunnet bruke kompetanse fra næringslivsaktører internt i sin organisasjon. Det er også interessant å observere at hele 34 prosent av respondentene oppgir at samarbeidspartnere fra næringslivet har benyttet seg av organisasjonens kompetanse. Dette vitner om en positiv to-veis kompetanseoverføring mellom næringslivet og frivilligheten.

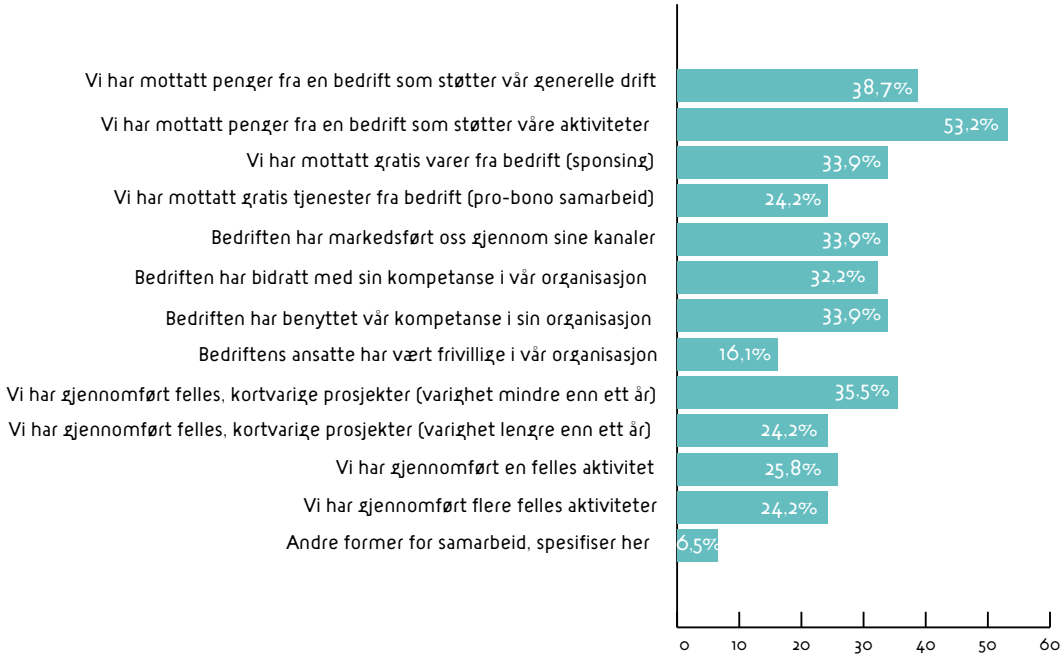

FIGUR 19: På hvilken måte har dere samarbeidet? (Flere svar er mulig) Det var 62 respondenter som svarte på dette spørsmålet

Årets undersøkelse bekrefter resultatene fra fjorårets undersøkelse, og viser at det eksisterer et tett samarbeid mellom en del frivillige organisasjoner og næringslivsaktører utenfor rammen av skattefradragsordningen for gaver. Vi vet fortsatt for lite om slike former for støtte og samarbeid, og mulighetene for å styrke rammebetingelsene for mer og tettere samarbeid bør utforskes nærmere.

Foto Hedvig Kolboholen

4. KONKLUSJONER

Skattefradragsordningen er ikke en tilskuddsordning, men en incentivordning for å stimulere skatteytere til å gi gaver til frivillige organisasjoner. Gaver er en viktig inntektskilde for frivillig sektor, og skattefradragsordningen har stor prinsipiell og økonomisk betydning for de frivillige organisasjonene. Gjennom ordningen anerkjenner staten betydningen av de frivillige organisasjonenes virksomhet og gir et viktig incentiv til befolkningen om å slutte opp om denne.

Denne rapporten viser først og fremst at skattefradragsordningens omfang og betydning fortsatt øker. Omfanget på gaver gitt gjennom skattefradragsordningen har økt hvert år siden den ble innført i 2003, og i 2017 ble det gitt gaver for over 4 milliarder kroner i ordningen.

En må anta at deler av økningen skyldes at en større andel av gavene blir rapportert til skattemyndighetene. Samtidig viser undersøkelsen at gaver utgjør en større andel av de frivillige organisasjonenes inntekter enn tilfellet var i 1997, før skattefradragsordningen ble innført. Det er dermed all grunn til å tro at staten har bidratt til økt giverglede gjennom å etablere ordningen.

39 prosent av respondentene oppgir at de mottok gaver som ikke ble rapportert inn til skattemyndighetene gjennom skattefradragsordningen. Legger vi til grunn respondentenes estimat på hvor mye gaver de har mottatt som ikke ble rapportert, utgjør dette omtrent 40 prosent av de totale gavene. I likhet med i fjor og i forfjor, kan årets undersøkelse indikere at et knippe enkeltorganisasjoner med høy andel gaver som enten ikke er oppgitt til myndighetene eller er oppgitt gjennom skattefradragsordningen for forskning gir stort utslag på totalen. Det gjennomsnittlige gavebeløpet per giver var i 2017 på 1 350 kroner.

Deltakerne i skattefradragsordningen representerer en stor bredde med tanke på virksomhetsfelt. Hovedtyngden av gavene som gis gjennom ordningen går til organisasjoner i kategoriene *Internasjonale organisasjoner*, *tros- og livssynsorganisasjoner* og organisasjoner som utfører *sosiale tjenester*.

Undersøkelsen viser at deltakerne også representerer stor bredde med tanke på økonomi. Som tidligere år rapporterer flertallet av deltakerne at deres årlige inntekter er på over 10 millioner kroner, men det er fortsatt et betydelig antall deltakere med inntekter under 10 millioner årlig.

Resultatene fra undersøkelsen bekrefter at skattefradragsordningen hovedsakelig retter seg mot individuelle skatteytere. Ordningen har i liten grad fungert som et insentiv for bedrifter til å donere til frivillige organisasjoner, men årets undersøkelse viser at også donasjoner fra bedrifter øker.

Selv om 51 prosent av organisasjonene oppgir at de satser mest på gaver fra privatpersoner, oppgir 17 prosent av organisasjonene at de prioriterer gaver fra næringslivet høyest. Vår undersøkelse viser en svak nedgang i antallet bedriftsgivere, mens tall fra Skatteetaten viser en økning i antall bedriftsgivere fra 2016 til 2017 (9%). Økningen kommer fra et svært lavt utgangspunkt, men det tyder likevel på positiv tendens hvor flere frivillige organisasjoner lykkes med å tiltrekke seg bedrifter som samarbeidspartnere og givere.

Denne trenden bør forsterkes ytterligere, gjennom for eksempel et sterkere incentiv i form av skattefradrag. En spørreundersøkelse blant ledere i norske bedrifter gjennomført i 2009 av TNS Gallup tyder på at bedrifter er spesielt interessert i å donere til formål i bedriftens lokalmiljø, og at de er interesserte i å donere til flere ulike typer formål, blant annet kultur-, idretts- og fritidsformål.

Under halvparten av organisasjonene som deltar i undersøkelsen har klare mål for å øke andelen gaver som del av organisasjonens inntekter. Dette er en klar indikasjon på at frivilligheten har potensiale for å arbeide mer aktivt og målrettet med gaveinntekter som del av inntektsgrunnlaget.

I likhet med i fjor ser undersøkelsen også nærmere på andre former for samarbeid mellom frivilligheten og næringslivet. Her kommer det frem at over en tredjedel av respondentene også samarbeider med næringslivet på andre måter enn ved direkte pengegaver, og vi observerer en positiv kompetanseutveksling mellom aktørene hvor om lag 1/3 av både de frivillige organisasjonene og bedriftene har bidratt med sin kompetanse til samarbeidspartnere.

4.1 Forslag fra Frivillighet Norge for å styrke ordningen

Frivillighet Norge har ved mange anledninger tatt til orde for å styrke ordningen ytterligere, ettersom det bidrar til å generere flere inntekter for frivillige organisasjoner ved siden av offentlige midler. Gaver er et viktig supplement for organisasjonene, og en styrket skattefradragsordning vil gi incentiver til giverne, og er et viktig signal om anerkjennelse av arbeidet til de frivillige organisasjonene.

Frivillighet Norge har følgende forslag for å forbedre skattefradragsordningen for gaver:

- Det innføres en ny særskilt beløpsgrense for skattefradrag for gaver fra bedrifter på 100 000 kr.
- Ordningen forenkles i form av at Frivillighetsregisteret tas i bruk som definisjons- avgrensnings- og rapporteringsverktøy.
- Det åpnes for skattefradrag for gaver også til lokale lag og foreninger.

VEDLEGG 1

Oversikt over respondenter og fordeling på kategori

Organisasjonsnavn	Aktivitetskategori
ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering	Annet
Fritt Norden - Norge	Annet
Hjernesvulstforeningen	Annet
Vestre Aker Frivillighetssentral	Annet
Brystkreftforeningen	Helse
Foreningen for Barnepalliasjon Ffb	Helse
Helseforum for kvinner	Helse
Internasjonal helse- og sosialgruppe (IHSG)	Helse
Kreftforeningen	Helse
Landsforeningen for hjerte- og lungesyke	Helse
Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte	Helse
Norges Astma- og Allergiforbund	Helse
Norges Livredningsselskap	Helse
Norilco - Norsk Forening For Stomi, Reservoar og Mage- og Tarmkreft	Helse
Norsk Cøliakiforening	Helse
Norsk Helse- og Avholdsforbund	Helse
Norsk Nettverk for Down Syndrom	Helse
Norsk Sarkoidose Forening	Helse
Prematurforeningen	Helse
Redningsselskapet - Norsk Selskab Til Skibbrudnes Redning	Helse
ROS Rådgivning om Spiseforstyrrelser	Helse
Solgården Sa	Helse
Stiftelsen Organdonasjon	Helse
Stiftelsen Termik	Helse
Stoffskifteforbundet	Helse
Tjukkasgjengen	Helse
Voksne med medfødt hjertefeil	Helse
Norges Idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske komité	Idrett
ADHD Norge	Interesseorganisasjoner
Aksjonskomiteen Hjelp Jødene Hjem	Interesseorganisasjoner
Aleneforeldreforeningen	Interesseorganisasjoner
Aurora Støtteforening For Mennesker Med Psykiske Lidelser	Interesseorganisasjoner
Autismeforeningen i Norge	Interesseorganisasjoner

Barne- og Ungdomsorganisasjonene i Oslo (ungorg)	Interesseorganisasjoner
Barnekreftforeningen	Interesseorganisasjoner
Bikuben Regionalt Brukerstyrt Senter	Interesseorganisasjoner
Bipolarforeningen Norge	Interesseorganisasjoner
Elevorganisasjonen	Interesseorganisasjoner
Folkorg - Organisasjon For Folkemusikk og Folkedans	Interesseorganisasjoner
Foreningen 2 Foreldre	Interesseorganisasjoner
Foreningen for hjertesyke barn	Interesseorganisasjoner
Foreningen For Muskelsyke	Interesseorganisasjoner
Foreningen Vi som har et barn for lite	Interesseorganisasjoner
Funksjonshemmedes (FFO)	Interesseorganisasjoner
Grenseløs Kjærlighet	Interesseorganisasjoner
HivNorge	Interesseorganisasjoner
Hjelpekilden Norge	Interesseorganisasjoner
Hørselshemmedes Landsforbund	Interesseorganisasjoner
IOGT i Norge	Interesseorganisasjoner
KNIF SA	Interesseorganisasjoner
Kristent arbeid blant blinde og svaksynte KABB	Interesseorganisasjoner
Kvinners Frivillige Beredskap (KFB)	Interesseorganisasjoner
Landsforbundet mot stoffmisbruk	Interesseorganisasjoner
Landsforeningen for Pårørende innen psykisk helse -LPP	Interesseorganisasjoner
Landsforeningen mot seksuelle overgrep (LMSO)	Interesseorganisasjoner
Landsforeningen Ungdom & Fritid	Interesseorganisasjoner
Landsforeningen uventet barnedød	Interesseorganisasjoner
Landsforeningen We Shall Overcome	Interesseorganisasjoner
Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorg-LNU	Interesseorganisasjoner
Leieboerforeningen	Interesseorganisasjoner
Menneskeverd	Interesseorganisasjoner
Mental Helse	Interesseorganisasjoner
Nakke- og kjeveskaddes landsforening	Interesseorganisasjoner
Nei Til EU	Interesseorganisasjoner
Noregs Mållag	Interesseorganisasjoner
Noregs Ungdomslag	Interesseorganisasjoner
Norges Døveforbund	Interesseorganisasjoner
Norges Fibromyalgi Forbund	Interesseorganisasjoner
Norges Handikapforbund	Interesseorganisasjoner
Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner	Interesseorganisasjoner
Norsk Bluesunion	Interesseorganisasjoner
Norsk forening for prosjektledelse(NFP)	Interesseorganisasjoner

Norsk Glaukomforening	Interesseorganisasjoner
Norsk musikkråd	Interesseorganisasjoner
NORSK ORGANISASJON FOR RETTFERDIGE STRAFFER	Interesseorganisasjoner
Norske symfoni-orkestres landsforbund NASOL	Interesseorganisasjoner
Panafrican Women Association (Pawa)	Interesseorganisasjoner
Psoriasis- og eksemforbundet	Interesseorganisasjoner
RE:ACT	Interesseorganisasjoner
Seniornett Norge	Interesseorganisasjoner
Seniorsaken	Interesseorganisasjoner
Sex og Politikk - Forening For Seksuell og Reproduktiv Helse og Rettigheter	Interesseorganisasjoner
Spilleavhengighet Norge	Interesseorganisasjoner
Spiseforstyrrelsesforeningen	Interesseorganisasjoner
Stiftelsen Rettferd for taperne	Interesseorganisasjoner
Ung Kreft	Interesseorganisasjoner
Unge Funksjonshemmede	Interesseorganisasjoner
Velferdsalliansen	Interesseorganisasjoner
Vellenes Fellesorganisasjon	Interesseorganisasjoner
Veteranforbundet SIOPS	Interesseorganisasjoner
Actis - Rusfeltets samarbeidsorgan	Interesseorganisasjonser rusfeltet
Arbeiderbevegelsens rus- og sosialpolitiske forbund	Interesseorganisasjonser rusfeltet
DNT EDRU Livsstil	Interesseorganisasjonser rusfeltet
Forbundet mot rusgift	Interesseorganisasjonser rusfeltet
Juba	Interesseorganisasjonser rusfeltet
MA - rusfri trafikk og livsstil	Interesseorganisasjonser rusfeltet
Rusmisbrukernes Interesseorganisasjon (RIO)	Interesseorganisasjonser rusfeltet
Ungdom mot narkotika -UMN	Interesseorganisasjonser rusfeltet
A Step closer	Internasjonale organisasjoner
AFS Norge Internasjonal utveksling	Internasjonale organisasjoner
Amnesty International Norge	Internasjonale organisasjoner
Care Norge	Internasjonale organisasjoner
CISV Norge	Internasjonale organisasjoner
Deaf Aid	Internasjonale organisasjoner
Den Uavhængige Norske Storloge av Odd Fellow Orde	Internasjonale organisasjoner
Europabevegelsen i Norge	Internasjonale organisasjoner
Foreningen Norden Norge	Internasjonale organisasjoner
FRI – foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold	Internasjonale organisasjoner
Lions Club International Distrikt 104	Internasjonale organisasjoner
Lærernes Misjonsforbund	Internasjonale organisasjoner
Misjon uten grenser	Internasjonale organisasjoner

Norway International Network (NIN)	Internasjonale organisasjoner
Plan Norge	Internasjonale organisasjoner
Redd Barna	Internasjonale organisasjoner
Sos-Barnebyer Norge Stiftelsen	Internasjonale organisasjoner
Stiftelsen Flyktninghjelpen	Internasjonale organisasjoner
Strømmestiftelsen	Internasjonale organisasjoner
Y's Men International Region Norge	Internasjonale organisasjoner
Bergen Internasjonale Kultursenter (BIKS)	Kunst og kultur
De Unges Orkesterforbund	Kunst og kultur
Folkeakademienes Landsforbund	Kunst og kultur
Forbundet KYSTEN	Kunst og kultur
Fortidsminneforeningen	Kunst og kultur
HATS (Hålogaland Amatørteaterselskap)	Kunst og kultur
Klassisk - Organisasjon For Konsertarrangører	Kunst og kultur
Korpsnett Norge	Kunst og kultur
Kreativ Aktiv Norsk DataUngdom(Kandu)	Kunst og kultur
Norges Husflidslag	Kunst og kultur
Norges Korforbund	Kunst og kultur
Norges Kulturvernforbund	Kunst og kultur
Norges Musikkorps Forbund	Kunst og kultur
Norsk arkivråd	Kunst og kultur
Norsk Filmklubbforbund (NFK)	Kunst og kultur
Norsk Forening for Fartøyvern	Kunst og kultur
Norsk Fyrhistorisk Forening	Kunst og kultur
Norsk Jazzforum	Kunst og kultur
Norsk Jernbaneklubb	Kunst og kultur
Norsk Mongolsk Forening	Kunst og kultur
Norsk Sangerforum	Kunst og kultur
Norsk-Russisk Kultursenter	Kunst og kultur
Norske konsertarrangører	Kunst og kultur
Norske Kunstforeninger	Kunst og kultur
Skedsmokorset Kulturforum	Kunst og kultur
Slekt og data	Kunst og kultur
UNG i Kor	Kunst og kultur
Besteforeldrenes Klimaaksjon	Natur-, miljø- og dyrevern
Dyrebeskyttelsen Norge	Natur-, miljø- og dyrevern
Miljøagentene	Natur-, miljø- og dyrevern
Miljøstiftelsen Bellona	Natur-, miljø- og dyrevern
Natur og Ungdom	Natur-, miljø- og dyrevern

NORGES NATURVERNFORBUND	Natur-, miljø- og dyrevern
Norsk Friluftsliv	Natur-, miljø- og dyrevern
4H Norge	Rekreasjon og sosiale foreninger
Acharaugo Cultural Music And Dance	Rekreasjon og sosiale foreninger
Den Norske Bamseklubben	Rekreasjon og sosiale foreninger
Den Norske Turistforening (DNT)	Rekreasjon og sosiale foreninger
Den Sudanesiske Foreningen	Rekreasjon og sosiale foreninger
Der Du Bor - Grenland	Rekreasjon og sosiale foreninger
Kjeringråd	Rekreasjon og sosiale foreninger
LIN (Likestilling Inkludering og Nettverk)	Rekreasjon og sosiale foreninger
Norges KFUK-KFUM	Rekreasjon og sosiale foreninger
Norges Kvinne- og familieforbund	Rekreasjon og sosiale foreninger
Norges speiderforbund	Rekreasjon og sosiale foreninger
Norsk Bridgeforbund	Rekreasjon og sosiale foreninger
Norsk Kennel Klub	Rekreasjon og sosiale foreninger
Organisasjonen For Barnevernsforeldre	Rekreasjon og sosiale foreninger
Polyteknisk forening	Rekreasjon og sosiale foreninger
Seniordans Norge	Rekreasjon og sosiale foreninger
Union Of Nigerian Nationals Norway	Rekreasjon og sosiale foreninger
Fattighuset	Sosiale tjenester
Frelsesarmeen	Sosiale tjenester
Home-Start Familiekontakten Norge(HSFN)	Sosiale tjenester
Kirkens SOS i Norge	Sosiale tjenester
Landsforeningen for etterlatte ved selvmord-LEVE	Sosiale tjenester
Natteravnene	Sosiale tjenester
Norges Blindeforbund	Sosiale tjenester
Norges Blindeforbunds Ungdom	Sosiale tjenester
Norges Røde Kors	Sosiale tjenester
Norske Kvinners Sanitetsforening	Sosiale tjenester
Norske Samers Riksforbund	Sosiale tjenester
Organisasjonen Voksne for Barn	Sosiale tjenester
Prison Fellowship Norge	Sosiale tjenester
Stiftelsen Fontenehuset Drammen	Sosiale tjenester
Stiftelsen Kirkens Sosialtjeneste	Sosiale tjenester
Stiftelsen Robin Hood Huset	Sosiale tjenester
Telefonkontakt for eldre og uføre	Sosiale tjenester
Ahmadiyya Muslim Jama'at	Tros- og livssynsorganisasjoner
Aktivitetsklubben	Tros- og livssynsorganisasjoner
Brunstad Christian Church	Tros- og livssynsorganisasjoner

Buddhistforbundet	Tros- og livssynsorganisasjoner
Den norske misjonsallianse	Tros- og livssynsorganisasjoner
Det Norske Bibelselskap	Tros- og livssynsorganisasjoner
Det norske misjonsselskap	Tros- og livssynsorganisasjoner
ECKANKAR Norge	Tros- og livssynsorganisasjoner
Familie & Medier - Kristent Medieforum	Tros- og livssynsorganisasjoner
Human-Etisk Forbund	Tros- og livssynsorganisasjoner
Humanistforbundet	Tros- og livssynsorganisasjoner
Humanistisk Ungdom	Tros- og livssynsorganisasjoner
Indremisjonsforbundet	Tros- og livssynsorganisasjoner
Med Israel For Fred	Tros- og livssynsorganisasjoner
Misjonskirken Ung	Tros- og livssynsorganisasjoner
New Life Mission	Tros- og livssynsorganisasjoner
Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag	Tros- og livssynsorganisasjoner
Norges Samemisjon	Tros- og livssynsorganisasjoner
Norges Unge Katolikker	Tros- og livssynsorganisasjoner
Normisjon	Tros- og livssynsorganisasjoner
Norsk Luthersk Misjonssamband	Tros- og livssynsorganisasjoner
Norske Kirkeakademier	Tros- og livssynsorganisasjoner
Oslo Katolske Bispedømme	Tros- og livssynsorganisasjoner
Stiftelsen Frogner Menighetshus	Tros- og livssynsorganisasjoner
Syvendedags Adventistkirken - Den Norske Union	Tros- og livssynsorganisasjoner
Søndagsskolen Norge	Tros- og livssynsorganisasjoner
Kristelig studieforbund (K-stud)	Utdanning og forskning
Musikkens studieforbund	Utdanning og forskning
Studieforbundet Funkis	Utdanning og forskning
Studieforbundet kultur og tradisjon	Utdanning og forskning
Voksenopplæringsforbundet (VOFO)	Utdanning og forskning

VEDLEGG 2: SPØRRESKJEMA

Her gjengis samtlige spørsmål og forklaringstekster i spørreskjemaet. Respondentene ble rutet gjennom spørsmålene basert på tidligere svar. Derfor har ikke alle respondentene fått alle spørsmålene.

Velkommen til denne medlemsundersøkelsen om momskompensasjonsordningen og skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner.

Dine svar vil bli et svært viktig grunnlag for politisk arbeid med rammebetingelsene for organisasjoners inntektsbringende arbeid.

Første del av undersøkelsen handler om momskompensasjon. Andre del handler om skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner.

Undersøkelsen tar bare 10–15 minutter å fylle ut og er svært verdifull for Frivillighet Norge. Takk for ditt bidrag!

I resten av undersøkelsen er vi opptatt av **gaver** til organisasjonen din.

En gave er en overføring uten motytelse.

Offentlig støtte, medlemskontingent og sponsing regnes ikke som gaver.

Har organisasjonen som mål å øke andelen gaver som del av organisasjonens inntektsgrunnlag? (Har organisasjonen en vedtatt strategi om å tiltrekke flere gaver? Har styret eller ledelsen satt mål om å tiltrekke flere gaver?)

(1) ❑ Ja

(2) ❑ Nei

(3) ❑ Vet ikke

(4) ❑ Annet, spesifiser her _____

Fra hvem vil organisasjonen tiltrekke flere gaver?

(1) ❑ Privatpersoner

(2) ❑ Bedrifter

(4) ❑ Ingen prioritering

(5) ❑ Vet ikke

(6) ❑ Annet, spesifiser her _____

Siden 2000 har organisasjoner som oppfyller visse kriterier og registrerer seg hos Skattedirektoratet, kunnet delta i Skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner. Gjennom denne ordningen har både privatpersoner og bedrifter rett til skattefratrekk for gaver.

Det finnes også en skattefradragsordning for «tilskudd til vitenskapelig forskning og yrkesopplæring». Dersom din organisasjon deltar i begge ordningene, skal du i de neste spørsmålene **kun** inkludere gaver rapportert gjennom skattefradragsordningen for gaver.

Er din organisasjon registrert hos Skatteetaten som deltaker i Skattefradragsordningen for gaver til frivillige organisasjoner?

(1) ❑ Ja

(2) ❑ Nei

Rapporterte din organisasjon inn gaver til Skatteetaten for skatteåret 2016?

(1) ❑ Ja

(2) ❑ Nei

Rapporterte din organisasjon inn gaver til Skatteetaten for skatteåret 2017?

(1) ❑ Ja

(2) ❑ Nei

Hvorfor deltar din organisasjon ikke i skattefradragsordningen?(flere svar mulig)

(1) ❑ Faller ikke inn under ordningen

(2) ❑ Har ikke hørt om ordningen

(3) ❑ For komplisert å registrere seg

(4) ❑ For krevende å administrere ordningen til at det svarer seg å delta

(5) ❑ Ikke aktuelt – mottar ikke gaver

(6) ❑ Vet ikke

(7) ❑ Annet, spesifiser her _____

Hvorfor rapporterte ikke organisasjonen gaver til Skatteetaten for skatteårene 2016 og 2017?

(1) ❑ Vi mottok ikke gaver disse årene

(2) ❑ Ordningen er for krevende å administrere til at det svarer seg

(3) ❑ Annet, spesifiser her _____

Hvorfor rapporterte ikke organisasjonen gaver til Skatteetaten for skatteåret 2017?

(1) ❑ Vi mottok ikke gaver dette året

(2) ❑ Ordningen er for krevende å administrere til at det svarer seg

(3) ❑ Vet ikke

(4) ❑ Annet, spesifiser her _____

Hvordan kan ordningen forenkles?

Hvordan kan ordningen blitt mer relevant for din organisasjon?

Hvor mye rapporterte dere totalt til Skatteetaten i penge-gaver som grunnlag for skattefradrag for givere for skatteåret 2016?
Oppgi beløpet i hele kroner (slik at for eksempel femti tusen skrives 50000).

Hvor mye rapporterte dere totalt til Skatteetaten i pengegaver som grunnlag for skattefradrag for givere for skatteåret 2017?
Oppgi beløpet i hele kroner (slik at for eksempel femti tusen skrives 50000).

Hvor mange givere hadde dere totalt i 2016?

Hvor mange givere hadde dere totalt i 2017?

Oppgi hvor mange av gavegiverne som var bedrifter i 2016, hvis dere har informasjon om dette:

Oppgi hvor mange av gavegiverne som var bedrifter i 2017, hvis dere har informasjon om dette:

Hvis relevant, oppgi hvilket beløp dere mottok i pengegaver fra bedrifter (ikke privatpersoner) i 2016
Oppgi beløpet i hele kroner (slik at for eksempel femti tusen skrives 50000).

Hvis relevant, oppgi hvilket beløp dere mottok i pengegaver fra bedrifter (ikke privatpersoner) i 2017
Oppgi beløpet i hele kroner (slik at for eksempel femti tusen skrives 50000).

Mange organisasjoner mottar gaver som ikke blir rapportert til skattemyndighetene gjennom ordningen for skattefradrag for gaver. Dette kan ha ulike årsaker, for eksempel at giver er ukjent, at organisasjonen ikke har givers personnummer eller at gavene blir rapportert gjennom skattefradragsordningen for gaver til forskning

Mottok din organisasjon i 2017 pengegaver fra privatpersoner eller bedrifter som ikke ble rapportert til myndighetene gjennom skattefradragsordningen for gaver?

(1) ❑ Ja

(2) ❑ Nei

Hvor mye mottok organisasjonen i pengegaver i 2017 som ikke ble oppgitt til myndighetene gjennom skattefradragsordningen for gaver?
Inkluder hvis mulig gaver gitt til underledd og oppgi et omtrentlig tall dersom du ikke har tilgang til eksakt beløp. Oppgi beløp i hele kroner. _____

Hvorfor ble ikke disse gavene rapportert til myndighetene? (flere svar mulig)

(1) ❑ Giver er ukjent for oss

(2) ❑ Giver ønsker ikke å oppgi personnummer

(3) ❑ Vi rapporterer bare beløp mellom 500 og 20 000 kroner pr giver

(4) ❑ Beløpet ble innrapportert gjennom skattefradragsordningen for gaver til forskning

(6) ❑ Vi deltar ikke i skattefradragsordningen for gaver

(5) ❑ Annet, spesifiser her _____

Oppleves administreringen av skattefradragsordningen for gaver som unødvendig byråkratisk for din organisasjon?

(1) ❑ Ja

(4) ❑ Nei

(5) ❑ Vet ikke

Hva kunne gjøres for å forenkle skattefradragsordningen?

Har du noen kommentarer til skattefradragsordningen?

Har din organisasjon samarbeidet med aktører i næringslivet i løpet av 2017? (Gjelder ikke pengegaver)

(1) ❑ Ja

(2) ❑ Nei

(3) ❑ Vet ikke

På hvilken måte har dere samarbeidet? (Flere svar er mulig)

(1) ❑ Vi har mottatt penger fra en bedrift som støtter vår generelle drift

(4) ❑ Vi har mottatt penger fra en bedrift som støtter våre aktiviteter

(5) ❑ Vi har mottatt gratis varer fra bedrift (sponsing)

(3) ❑ Vi har mottatt gratis tjenester fra bedrift (pro-bono samarbeid)

(7) ❑ Bedriften har markedsført oss gjennom sine kanaler

(8) ❑ Bedriften har bidratt med sin kompetanse i vår organisasjon

(9) ❑ Bedriften har benyttet vår kompetanse i sin organisasjon

(10) ❑ Bedriftens ansatte har vært frivillige i vår organisasjon

(11) ❑ Vi har gjennomført felles, kortvarige prosjekter (varighet mindre enn ett år)

(12) ❑ Vi har gjennomført felles, kortvarige prosjekter (varighet lengre enn ett år)

(13) ❑ Vi har gjennomført en felles aktivitet

(14) ❑ Vi har gjennomført flere felles aktiviteter

(6) ❑ Andre former for samarbeid, spesifiser her

Har du kommentarer til denne undersøkelsen?

Dersom vi har behov for å komme i kontakt med deg hvis noe er uklart, hvilken e-postadresse kan vi nå deg på?

Din rolle i organisasjonen:

FRIVILLIGHET
NORGE

frivillighetnorge.no
Øvre Slottsgate 2B, 0157 Oslo
21 56 76 50 | twitter: @frivillighet